

НАЧАЛНО УЧИЛИЩЕ "СВ. СОФРОНИЙ ВРАЧАНСКИ" – ВРАЦА

гр. Враца, ул. "Стоян Кялъчев" №2, 092/624608 - канцелария, e-mail: info-601037@edu.mon.bg

УТВЪРЖДАВАМ:

Цветелина Цветков

Директор на НУ „Св. Софроний Врачански“ - Враца

ЕТИЧЕН КОДЕКС

Определящ моралните ценности и правила относно изпълнението на служебните задължения, конфликт на интереси, взаимоотношения със служители, родители и общественост

Етичният кодекс на училищната общност в НУ „Св. Софроний Врачански“, гр. Враца е създаден на основание чл. 175 от ЗПУО, приет е на заседание на Обществен съвет (Протокол № 7/11.09.2026 г.) и представители на Училищния детски парламент, както и на заседание на Педагогически съвет (Протокол № 9/11.09.2026 г.) и е утвърден със Заповед на директора № РД-15-51 от 15.09.2026 г.

ВЪВЕДЕНИЕ:

Етичният кодекс на НУ „Св. Софроний Врачански” - Враца, представя стандартите за етично поведение на работещите с деца в сферата на образованието, регламентира етичните правила, които следва да се прилагат при изпълнение на служебните задължения и при конфликт на интереси, установява общи норми на поведение.

Раздел I

ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ

Работещите с деца изпълняват своите функции, като се ръководят от основните ценности и принципи:

Чл. 1. Детството е изключително важен период от живота на човека.

Чл. 2. Семейството е най-естествената среда за развитието на детето.

Чл. 3. Всеки ученик притежава неповторима уникалност и стойност.

Чл. 4. На всеки ученик е гарантирано правото на:

- свобода на изразяване на мнение;
- свобода на мисълта, съвестта и религия;
- формиране на собствени възгледи с право да ги изразява свободно.

Чл. 5. Всеки ученик има право на закрила срещу нарушаващите неговото достойнство методи на възпитание, физическо, психическо или друго насилие или форми на въздействие.

Чл. 6. Всеки ученик има право на закрила за нормалното му физическо, умствено, нравствено и социално развитие.

Чл. 7. Всеки ученик и всяко семейство заслужават да бъдат подпомогнати да развият пълния си потенциал.

Чл. 8. Във всички случаи да се защитават по най-добър начин интересите на детето.

Чл. 9. Всеки ученик, попаднал в риск, има нужда от специална закрила за извеждането му от рисковата ситуация.

Чл. 10. Учениците с изяви дарби се ползват от мерките за специална закрила.

Чл. 11. Работещите с деца трябва да притежават определени личностни, морални и социални качества.

Раздел II

МОРАЛНИ ОТГОВОРНОСТИ КЪМ УЧЕНИКА

Чл. 12. Да основаваме практиката си на съвременните знания за детското развитие и познаването на индивидуалните особености на всеки ученик.

Чл. 13. Да разбираме и уважаваме уникалността на всеки ученик.

Чл. 14. Да се съобразяваме със специфичната уязвимост на всеки ученик.

Чл. 15. Да създаваме безопасна и здравословна среда, която стимулира социалното, емоционалното и физическото развитие на ученика.

Чл. 16. Да подкрепяме правото на детето на свободно изразяване на мнение по всички въпроси от негов интерес.

Чл. 17. Да работим в най-добрия интерес за всеки ученик.

Чл. 18. Да осигуряваме на учениците с увреждания равни възможности за достъп до адекватни грижи и образование.

Чл. 19. Да не участваме в практики, които не зачитат достойнството на ученика или са опасни и вредни за физическото и емоционално му здраве и развитие.

Чл. 20. Да не участваме в практики, които дискриминират по някакъв начин учениците на основата на раса, етнически произход, религия, пол, националност, език, способности или на базата на статуса, поведението или убежденията на родители.

Чл. 21 Да познаваме симптомите на насилие над дете – физическо, сексуално, вербално, емоционално малтретиране или занемаряване. Да познаваме и спазваме законите и процедурите, защитаващи детето от насилие.

Чл. 22. При съмнение за малтретиране да уведомяваме органите за закрила на детето и да следим дали са предприети необходимите мерки.

Чл. 23. Когато друго лице изкаже подозрения за малтретиране на дете, да му окажем пълно съдействие за предприемане на подходящи действия за закрила на детето.

Чл. 24. Когато разберем за действия или ситуации, които заплашват здравето и сигурността на детето, ние имаме моралната и законова отговорност да информираме органите за закрила на детето.

Раздел III

МОРАЛНИ ОТГОВОРНОСТИ НА УЧЕНИЦИТЕ

Чл. 25. Училищната общност е като семейство, в което всички членове се отнасят помежду си с уважение.

Чл. 26. Личната отговорност на ученика означава:

- Етика в общуването с останалите членове на училищната общност;
- Разрешаване на възникнали конфликти по мирен начин и с помощ от възрастен;
- Приемане на различията; Толерантност;
- Проява на уважение към всички.

Чл. 27. Основна грижа на ученика е личното му развитие и успех, който се гарантира от благоприятния климат на сигурност в училище. Затова ученикът трябва да се стреми към добронамерени и приятелски отношения със съучениците си.

Чл. 28. Основните правила за приятелски отношения между учениците са:

- Общите интереси и предпочитания;
- Участия в различни форми на общуване в училищната общност и извън нея – проекти, мероприятия, забавления;
- Взаимопомощ и проява на разбиране, съчувствие и приятелски съвет;
- Помощ и защита в конфликтни ситуации, търсене на подкрепа и помощ от възрастни.

Раздел IV

МОРАЛНИ ОТГОВОРНОСТИ КЪМ СЕМЕЙСТВОТО

Чл. 29. Наша първостепенна отговорност е подпомагане семейството при отглеждането и възпитанието на децата.

Чл. 30. Зачитане достойнството на всяко семейство и неговата култура, обичаи, език и убеждения.

Чл. 31. Уважаване ценностите на семейството при отглеждане и възпитание на децата и правото му да взема решения за своите деца.

Чл. 32. Информирание на семейството за всички решения, отнасящи се до ученика и, когато е възможно, включвайки го във вземането на такива решения.

Чл. 33. Зачитане правото на семейството да бъде информирано за начина, по който се работи с ученика.

Чл. 34. Информирание на родителите за изследователските проекти, включващи техните деца. Не позволяваме и не участваме в изследвания, които по някакъв начин могат да застрашат здравето, образованието, развитието или благополучието на детето.

Чл. 35. Да не използваме нашите отношения със семейството за лично благодетелстване. Да не влизаме в отношения с членовете на семейството, които могат да навредят на ефективността на работата ни с учениците.

Чл. 36. Осигуряване конфиденциалност на информация и зачитане правото на семейството на личен живот с изключение на случаите на малтретиране и лоша грижа. Това не важи в случаите, когато има основания да се счита, че благополучието на детето е в риск.

Чл. 37. Ангажименти по разработването на правила за опазване поверителността на информацията, които да бъдат достъпни и задължителни за целия персонал и семействата. Разкриването на поверителна информация за детето може да стане само с разрешение на семейството. Това не важи в случаите на малтретиране и лоша грижа.

Чл. 38. В случаите на конфликт между членовете на семейството да се работи открито, да се споделят наблюденията за ученика с цел всички включени страни да имат информирано решение, като стриктно се въздържа от вземане страна в конфликта.

Раздел V

МОРАЛНИ ОТГОВОРНОСТИ НА РОДИТЕЛИТЕ

Чл. 39. Родителите помагат според възможностите си за да се утвърди трайно авторитета на училището.

Чл. 40. Основни задължения на родителя /настойника/ са:

- Да проявява постоянни грижи за доброто образование на своето дете;
- Да следи и насърчава неговите успехи;
- Да го съветва и осигурява всички възможности за творческото му развитие;
- Съдейства за самостоятелното критично мислене на детето;
- Съобразява се с индивидуалните потребности и желания на детето.

Чл. 41. Семейството трябва да дава пример за разбирателство и добри отношения.

Чл. 42. Задължение на родителя /настойника/ е да се интересува от мнението на учителите и да се съобразява с тях.

Чл. 43. Родителят трябва да упражнява контрол и да налага своя авторитет без насилие като зачита детето и спазва основните му права.

Чл. 44. Родителят възпитава детето чрез личния си пример в дух на уважение, толерантност, инициативност и свободолюбие.

Чл. 45. Родителят трябва да се стреми да решава конфликтите между поколенията спокойно и в контакт с всички членове на училищната общност.

Чл. 46. Родителят подготвя детето за живота и има една основна морална задача – да създава ценности и да ги предава на следващите поколения.

Раздел VI

ВЗАИМООТНОШЕНИЯ С КОЛЕГИТЕ

Чл. 47. Служителите са длъжни да работят по изграждане и поддържане отношения на уважение, доверие, сътрудничество и колегиалност, разбирайки, че всички са еднакво значими единици от структурата, която представляват.

Чл. 48. Обмяна на информация и ресурси, които имат отношение към благополучието и закрилата на правата на всеки ученик.

Чл. 49. Работа за утвърждаване на собствения и на колегите си авторитет. Въздържане от действия, които биха уронили престижа на професията или личното достойнство, както и проявява на нетърпимост към подобни действия, към което е неразделна част комуникацията с подходящ тон.

Чл. 50. Педагогическите специалисти са длъжни да опазват данните и личната информация на учениците и родителите, необходими им по повод на изпълнението на служебните им задължения, при спазване изискванията на Закона за защита на личните данни.

Чл. 51. Служителите на училището са длъжни да се съобразяват с тона, изразните средства и личните си мотиви при комуникацията помежду си, в присъствието на ученици или родители, с цел запазване авторитета си и този на институцията, която представляват.

Раздел VII

МОРАЛНИ ОТГОВОРНОСТИ КЪМ ОБЩЕСТВОТО

Чл. 52. Предоставяне на висококачествени програми и услуги. Няма да предлагаме услуги, за които не притежаваме компетентност, квалификация или ресурси и правоспособност.

Чл. 53. Създаване на сигурна обществена среда, в която детето да получава адекватни здравни грижи, храна, подслон, възпитание и да живее без насилие.

Чл. 54. Подобряване на сътрудничеството между организациите, както и на интердисциплинарното взаимодействие между професиите, които имат отношение към благополучието на децата и семейството.

Чл. 55. Съдействие за повишаване степента на разбиране на децата и на техните нужди от обществото.

Чл. 56. Работа за популяризиране правата на децата, както и за повишаване чувствителността на обществото към нарушаването им.

Чл. 57. Работа в подкрепа на законите и политиките, които подпомагат благополучието на децата и семействата им и противопоставяне на тези, които го нарушават.

Раздел VIII

ВЗАИМООТНОШЕНИЯ С РУО – ВРАЦА, ОБЩИНА ВРАЦА И ДРУГИ СТРУКТУРИ АНГАЖИРАНИ С БЛАГОСЪСТОЯНИЕТО НА ДЕТЕТО

Чл. 58. (1) Служителите извършват своята дейност на най-високо ниво на компетентност в съответствие с професионалните критерии, поемат само такива задачи, за които са придобили необходимата квалификация.

(2) Служителят извършва административното обслужване законосъобразно, своевременно, точно, добросъвестно и безпристрастно.

(3) Отговаря на поставените въпроси съобразно функциите, които изпълнява, като при необходимост пренасочва въпросите към друг служител, притежаващ съответната компетентност.

Раздел IX ОБЩЕСТВЕН СЪВЕТ

Чл. 59. (1) На основание чл. 265 от ЗПУО, с цел създаване на условия за активни и демократично функциониращи общности, в НУ "Св. Софроний Врачански" се създава обществен съвет, който подпомага развитието на училището, осъществява граждански контрол на управлението му и участва в създаването и приемането на етичния кодекс на училищната общност.

(2) При неодобрение от обществения съвет на актовете по ал.1, т.1 и 6 те се връщат с мотиви за повторно разглеждане от педагогическия съвет. При повторното им разглеждане педагогическият съвет се произнася по мотивите и взема окончателно решение.

Раздел X ПРОФЕСИОНАЛНО ПОВЕДЕНИЕ

Чл. 60. Служителят не трябва да иска, приема или разпределя подаръци, дарения, хонорари, услуги или други облаги за себе си или семейството си, за близки или колеги, които могат да доведат до пристрастност или да окажат влияние върху изпълнението на служебните му задължения, преценката или функциите му, или да бъдат възнаграждение за това.

Чл. 61. Служителят не трябва да позволява да бъде поставян или да изглежда поставен в положение на зависимост от когото и да било. Той също не трябва да върши работата си по начин, допускащ влияние от друг.

Чл. 62. Служителят опазва повереното му имущество и не допуска използването му за лични цели, както и не възпрепятства достъпът на други служители до техника, предназначена за общо ползване. Информира своевременно директора при загуба или повредата му.

Чл. 63. Служителят в изпълнение на заеманата длъжност, трябва да осигури ефективно, компетентно и икономично използване на собствеността, средствата, услугите и финансовите източници, които са му поверени. Те не трябва да бъдат използвани за лични цели или да бъдат предоставяни на трети лица, освен ако е изрично предвидено.

Чл. 64. Служителят трябва да извършва необходимите действия за защита на сигурността и поверителността на информацията, за която е отговорен или му е известна. Използва документите в училището единствено по повод изпълнение на служебните си задължения при спазване правилата за защита на информацията.

Чл. 65. Бившият служител не трябва да използва или да разкрива поверителна информация, получена от него по време на службата му, освен ако законно е упълномощен да го направи.

Чл. 66. Служителите са длъжни да зачитат йерархията в училището и да се отнасят с необходимото уважение към ръководните органи, които единствени имат право да възлагат задачи, чието изпълнение е задължително и трябва да се осъществява отговорно и компетентно.

Раздел XI

КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ

Чл. 67. Конфликт на интереси възниква, когато служителят има личен интерес, който му влияе дотолкова, че пречи на безпристрастното и обективно вземане на решения или изпълнение на служебни задължения.

(1) Учителят не може да извършва образователни услуги на ученици, които се обучават или ще полагат изпит в училището, в което преподава.

(2) Учителят не може да използва служебното си положение за лично и на семейството си облагодетелстване, давайки платени уроци по принуда.

(3) Служителят трябва да избягва всякакви ситуации, които могат да доведат до конфликт на интереси. При появяването на такъв конфликт той е длъжен да информира веднага ръководителя си.

(4) Служителят не трябва да допуска възможност друг служител да го постави в реален или предполагаем конфликт на интереси.

(5) В случай на вече възникнал конфликт на интереси и само съобразно с нарежданията на ръководителя му, служителят може да се оттегли от служебни си задължения, които са причина за възникването на конфликта.

Раздел XV

КОМИСИЯ ПО ЕТИКА

Чл. 68. (1) За спазването на Етичния кодекс и разрешаване на възникнали с приложението му казуси към НУ „Св. Софроний Врачански”-Враца, се създава Комисия по етика.

(2) Членовете се избират от Педагогическия съвет за срок от три години.

(3) Комисията се избира в срок до един месец след утвърждаването на Етичния кодекс от Педагогическия съвет.

Чл. 69. (1) Комисията по етика:

- разглежда жалби, свързани със спазването на този кодекс.
- дава задължителни тълкувания на Етичния кодекс.

(2) Комисията по етика приема Правилник за дейността си, който се утвърждава на заседание на Педагогическия съвет.

Чл. 70. Всеки заинтересован член може да внесе жалба в Комисията по етика.

Чл. 71. (1) Комисията по етика разглежда постъпилите жалби и се произнася с мотивирано становище най-късно в тримесечен срок от постъпването им.

(2) При установено неспазване на този кодекс Комисията налага санкция.

(3) Непроизнасянето в срок се смята за мълчалив отказ за налагане на санкция.

Раздел XVI

ПРОЦЕДУРА ЗА ДЕЙСТВИЯ НА ДИРЕКТОРА

Чл. 72. Директорът след получаване на становището на Комисията по етика се запознава със случая, като взема предвид всички факти и обстоятелства и след като прецени, че служителят е нарушил Етичния кодекс може да реши:

- да поиска от служителя да отстрани нарушението;
- да поиска гаранции от служителя, по отношение на бъдещо поведение;

- да поиска служителят да понесе дисциплинарна отговорност съгласно Кодекса на труда;

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Правилата на поведение, съдържащи се в настоящия кодекс, са неизменна част от ежедневната работа на служителите.

§ 2. Спазването на етичните правила за поведение е гаранция за законността на действията на служителите и защита от неоснователни обвинения.

§ 3. Чрез спазването на правилата на поведение, заложи в Етичния кодекс и приети от всеки служител, се допринася за изграждането и утвърждаването на положителния образ на НУ „Св. Софроний Врачански”-Враца.

§ 4. Настоящият етичен кодекс е отворен документ, подлежащ на непрекъснато развитие и обогатяване.